

מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף לחינוך מבוגרים

רמת הבחינה : גמר
מועד הבחינה : חורף תשפ"ב, 2022
היקף הבחינה : 2 יח"ל
מספר שאלון : 997102

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

אזרחות – שתי יחידות לימוד

מחונן

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח הערכה : בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון : $(3 \times 10) = 30$ נקודות

פרק שני : $(2 \times 20) = 40$ נקודות

פרק שלישי : $(1 \times 10) = 10$ נקודות

פרק רביעי : $(2 \times 10) = 20$ נקודות

סה"כ 100 נקודות.

ג. מלאו את הפרטים הבאים :

פרטי הנבחן:	פרטי מרכז ההשכלה:
מספר הנבחן ברשימה: _____	שם המוסד: _____
שם משפחה + פרטי: _____	שם מרכז הבחינה: _____
ת.ז. <input type="text"/>	
שם המעריך: _____	
ציון הבחינה: _____	

בהצלחה!

פרק ראשון (30 נקודות)

לפניכם עשר שאלות. עליכם לסמן את התשובה הנכונה ביותר. לכל תשובה נכונה 3 נקודות.

1. משמעותה של דמוקרטיה עקיפה:

- א. האזרחים מחליטים בעצמם את ההחלטות בענייני המדינה
- ב. בית המשפט מקבל את ההחלטות בענייני המדינה
- ג. האזרחים בוחרים את הנציגים והם מנהלים את המדינה

2. מהו רוב רגיל?

- א. הכרעות המתקבלות על פי רוב של 2/3 או יותר מהמשתתפים בהצבעה
- ב. הכרעות המתקבלות על פי רוב הגדול מ-50% של המשתתפים שהיו צריכים להצביע
- ג. הכרעות המתקבלות על פי מספר הקולות הרב ביותר של המשתתפים בהצבעה

3. קואליציה היא:

- א. קבוצה של חברי כנסת שרוצה להפיל את השלטון
- ב. מספר סיעות בכנסת אשר מרכיבות את הממשלה
- ג. קבוצה הפוגעת בקבוצות מיעוט

4. מהי אחת הדרכים לקבלת אזרחות?

- א. מכוח חוק השבות
- ב. כל אדם שרוצה אזרחות
- ג. לפי מצב כלכלי

5. סובלנות פירושה:

- א. הסכמה בין כל הקבוצות בחברה על עקרונות משותפים
- ב. הנכונות לקבל את דעת האחר גם אם היא שונה משלי
- ג. קבלת החלטות בדרך של הכרעת הרוב

6. אילו מהתפקידים הבאים אינן מתפקידי הכנסת?

- א. חקיקת חוקים
- ב. אוזן קשבת לעם
- ג. לשפוט את האזרחים

7. ערעור על פסק דין שניתן בבית המשפט המחוזי ניתן להגיש ל:

- א. בית משפט מחוזי
- ב. בית משפט לתעבורה
- ג. בית המשפט העליון

8. משרד הבריאות הוא חלק מ:

- א. הרשות המחוקקת
- ב. הרשות המקומית
- ג. הרשות המבצעת

9. משמעות שלטון החוק היא:

- א. כל העם שווה בפני החוק וחייב לציית לו
- ב. כל העם גר במדינה ופועל על דעתו
- ג. העם הוא השולט במדינה

10. משמעותו של עקרון הפלורליזם:

- א. הכרה בשונות של הפרטים והקבוצות בחברה
- ב. שלטון של אדם אחד המחליט בעצמו בענייני המדינה
- ג. בחירות מקדימות המתקיימות לפני הבחירות הכלליות

פרק שני (40 נקודות)

עליכם לענות על שתיים מתוך ארבע השאלות 11-14. לכל תשובה מלאה 20 נקודות.

11. שיטת הבחירות

- א. ציינו והסבירו שני מאפיינים של שיטת הבחירות הדמוקרטיות.
יש לקבל תשובות הכוללות את אחד מהמאפיינים הבאים: כלליות/מחזוריות/חשאיות.
- ב. הסבירו את המושג "שיטת בחירות יחסית".
חלוקת המושבים בפרלמנט היא יחסית למספר הקולות שקיבלה כל מפלגה (שעברה את אחוז החסימה) מתוך מספר המצביעים בבחירות.

12. הכנסת- הרשות המחוקקת

- א. ציינו והסבירו שניים מתפקידי הכנסת.
יש לקבל תשובות הכוללות את אחד מהתפקידים הבאים (יתקבלו גם תפקידים נוספים): חקיקת חוקים/פיקוח על הממשלה/רשות מכוננת/ייצוג האזרחים/בחירת בעלי תפקידים מסוימים.
- ב. ציינו והסבירו הבדל אחד בין הצעת חוק פרטית להצעת חוק ממשלתית.
יש לקבל את אחד ההבדלים או כל ניסוח אחר:
*הצעת חוק פרטית היא הצעת חוק של חבר כנסת, ואילו הצעת חוק ממשלתית מוגשת לאחר שאושרה בוועדת השרים לחקיקה.
*הצעת חוק פרטית צריכה לעבור את אישור נשיאות הכנסת לפני הצבעה במליאה בקריאה טרומית, ואילו הצעת חוק ממשלתית פטורה מקריאה טרומית.

13. גלובליזציה

- א. ציינו והסבירו שניים מהגורמים לתהליכי הגלובליזציה.
יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהגורמים הבאים (יתקבלו גם גורמים נוספים): התפתחות טכנולוגית/התפתחות התחבורה/תהליכים פוליטיים - כלכליים.
- ב. ציינו והסבירו שתיים מדרכי הביטוי של הגלובליזציה.
יש לקבל תשובות הכוללות שתיים מהדרכים הבאות (יתקבלו גם דרכים נוספות): במישור הכלכלי - מסחר בין מדינות, הקמת גופים כלכליים בינלאומיים.
במישור התרבותי - התרבויות נעשות יותר ויותר דומות זו לזו.
במישור האנושי- הגלובליזציה יצרה תופעה של מהגרי עבודה, העוברים בין מדינות במטרה לשפר את תנאי חייהם ולהרחיב את אפשרויות התעסוקה שלהם.

א. הסבירו את חוק השבות, וכתבו את מטרת החוק.

חוק השבות מאפשר לכל יהודי לעלות לישראל ולקבל בה אזרחות ובכך הוא מבטא את היותה של מדינת ישראל מדינת הלאום של העם היהודי.

ב. ציינו והסבירו שתי דרכים נוספות לקבלת אזרחות בישראל.

יש לקבל תשובות הכוללות שתיים מהדרכים הבאות: מכוח הישיבה/מכוח הלידה/מכוח ההתאזרחות/מכוח הענקה.

פרק שלישי (10 נקודות)

עליכם לענות על שאלה אחת בלבד מן השאלות 15-16. לכל תשובה מלאה 10 נקודות.

15. בעיר מסוימת מתקיים מדי שנה מרתון ובו משתתפים רצים מכל רחבי הארץ. התושבים התלוננו כי בעקבות המרתון נחסמים כבישים רבים לנסיעת כלי רכב במשך זמן ממושך.

א. ציינו והסבירו איזו זכות של התושבים נפגעה. (5 נק')

חופש התנועה

ב. נמקו את תשובתכם על פי האירוע. (5 נק')

16. סוכנות נסיעות השתמשה בשלוש תמונות של צלם ישראלי, ללא ידיעתו, לצורך פרסום נסיעות לקברי צדיקים באירופה.

א. ציינו והסבירו איזו זכות של הצלם נפגעה. (5 נק')

הזכות לקניין

ב. נמקו את תשובתכם על פי האירוע. (5 נק')

פרק רביעי (20 נקודות)

עליכם לענות על שתיים מתוך ארבע השאלות 17-20. לכל תשובה מלאה 10 נקודות.

17. מאפייניה של מדינת ישראל כמדינה יהודית

- א. הציגו והסבירו שניים מהחוקים שהם ביטוי למדינה יהודית. (5 נק')
- יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהחוקים הבאים (יתקבלו גם חוקים נוספים):
חוק חג המצות/חוק איסור גידול חזיר/חוק בתי הדין הרבניים/חוק שעות עבודה ומנוחה/חוק זיכרון השואה והגבורה/חוק יסודות המשפט.
- ב. הציגו והסבירו את מטרתו של הסדר "הסטטוס קוו", וציינו שניים מהסעיפים המופיעים בו. (5 נק')
- הסדר העוסק בסוגיות של "דת ומדינה" ונועד למנוע את המחלוקות בין דתיים לחילוניים במדינה.
- יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהנושאים הבאים: נישואין וגירושין של יהודים בהתאם להלכה היהודית/שבת כיום המנוחה השבועי ליהודים/כשרות במוסדות ממלכתיים/אוטונומיה לזרם החינוך הדתי.

18. נשיא המדינה

- א. הציגו והסבירו את סמכות החנינה של הנשיא במדינת ישראל. (5 נק')
- לנשיא יש סמכות, לפי שיקול דעתו, להעניק חנינה לאחר מתן גזר על ידי בית המשפט. על פי החוק הנשיא יכול להעניק חנינה מלאה (הכוללת מחיקת הרשעה), הקלה בעונש או החלפת העונש בעונש אחר.
- למרות הכרעת בית המשפט ומתן גזר דין על פי דרישות החוק חשיבותה של סמכות החנינה מתבטאת במצבים שונים למשל, כאמצעי לשיקום האסיר.
- ב. הציגו והסבירו שני תפקידים וסמכויות ייצוגיים של הנשיא במדינת ישראל. (5 נק')
- יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהתפקידים הבאים (יתקבלו גם תפקידים נוספים):
חתימה על חוקי הכנסת/הטלת תפקיד הרכבת הממשלה על מועמד מחברי הכנסת/
הענקת כתבי אמנה של נציגים דיפלומטים של מדינת ישראל/קבלת כתבי אמנה של דיפלומטים זרים/חתימה על אמנות עם מדינות לאחר שאושרו בכנסת/הענקת תוקף רשמי למינוי בעלי תפקידים, כגון, שופטים ונגיד בנק ישראל.

19. השלטון המקומי

- א. ציינו והסבירו שני סוגים של רשויות מקומיות בישראל. (5 נק')
יש לקבל שניים מסוגי הרשויות המקומיות: עירייה, מועצה מקומית ומועצה אזורית.
- א. הציגו והסבירו שני הבדלים בין הבחירות לראשות המקומית לבחירות לכנסת. (5 נק')
יש לקבל תשובות הכוללות את שני ההבדלים הבאים:
1. הבחירות לראשות המקומית מתקיימות כל חמש שנים ואילו הבחירות לכנסת מתקיימות כל ארבע שנים.
2. בבחירות לראשות המקומית בוחרים בראש הרשות המקומית וברשימת חברי המועצה המקומית (שני פתקים), ואילו בבחירות לכנסת בוחרים רשימה/מפלגה (פתק אחד).

20. המיעוטים בישראל

- א. הציגו והסבירו שתיים מהסיבות לשינוי שחל בחברה הערבית בישראל מחברה מסורתית לחברה מודרנית. (5 נק')
יש לקבל שתיים מהסיבות הבאות (יתקבלו גם סיבות נוספת): חוק חינוך חובה ועליית ערך ההשכלה ושינוי במעמד האישה.
- ב. הציגו והסבירו שני מאפיינים עיקריים של אחת מקבוצות המיעוט בישראל. (5 נק')
שני מאפיינים של אחת הקבוצות הבאות: ערבים, דרוזים, בדואים, צ'רקסים.

בהצלחה!